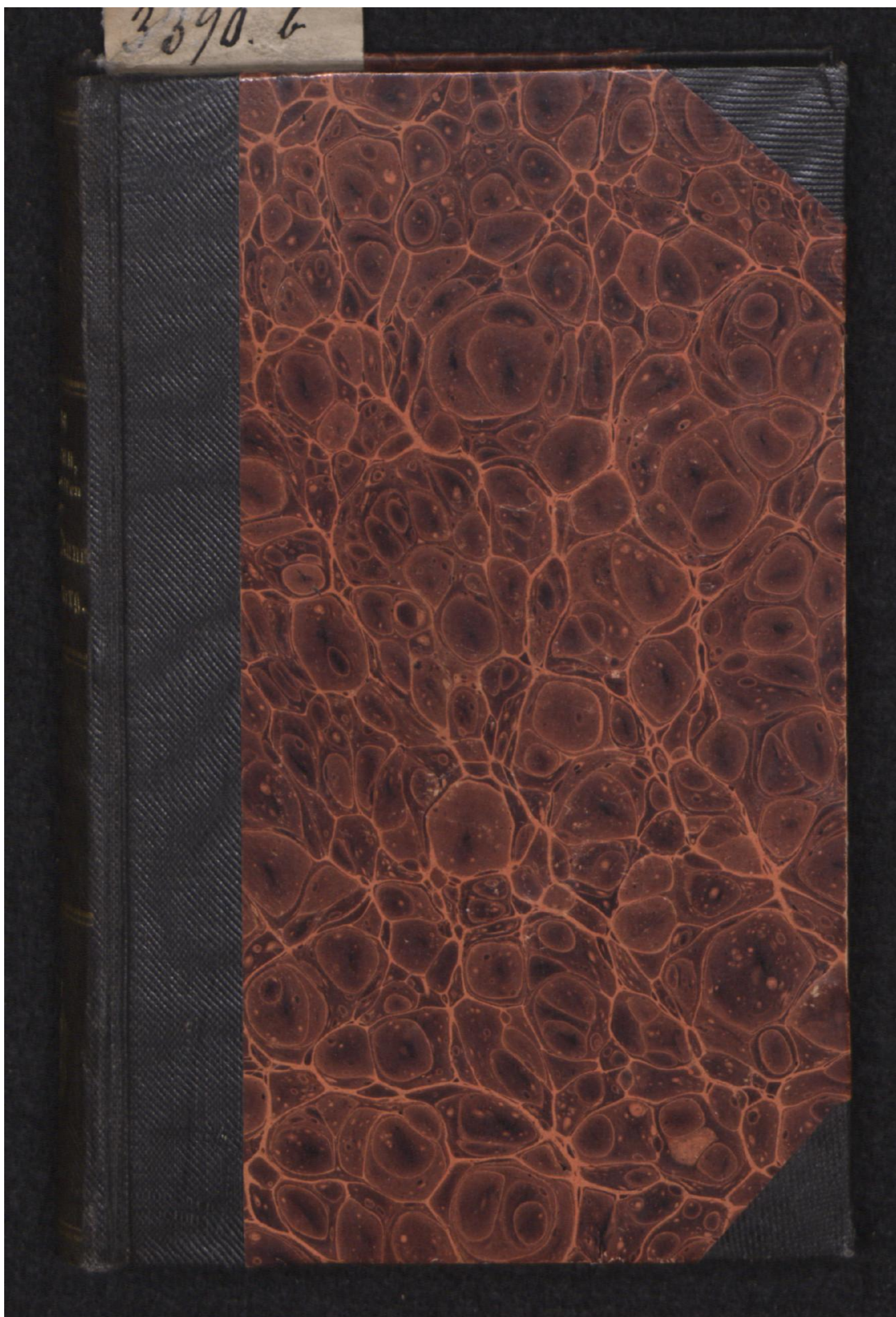
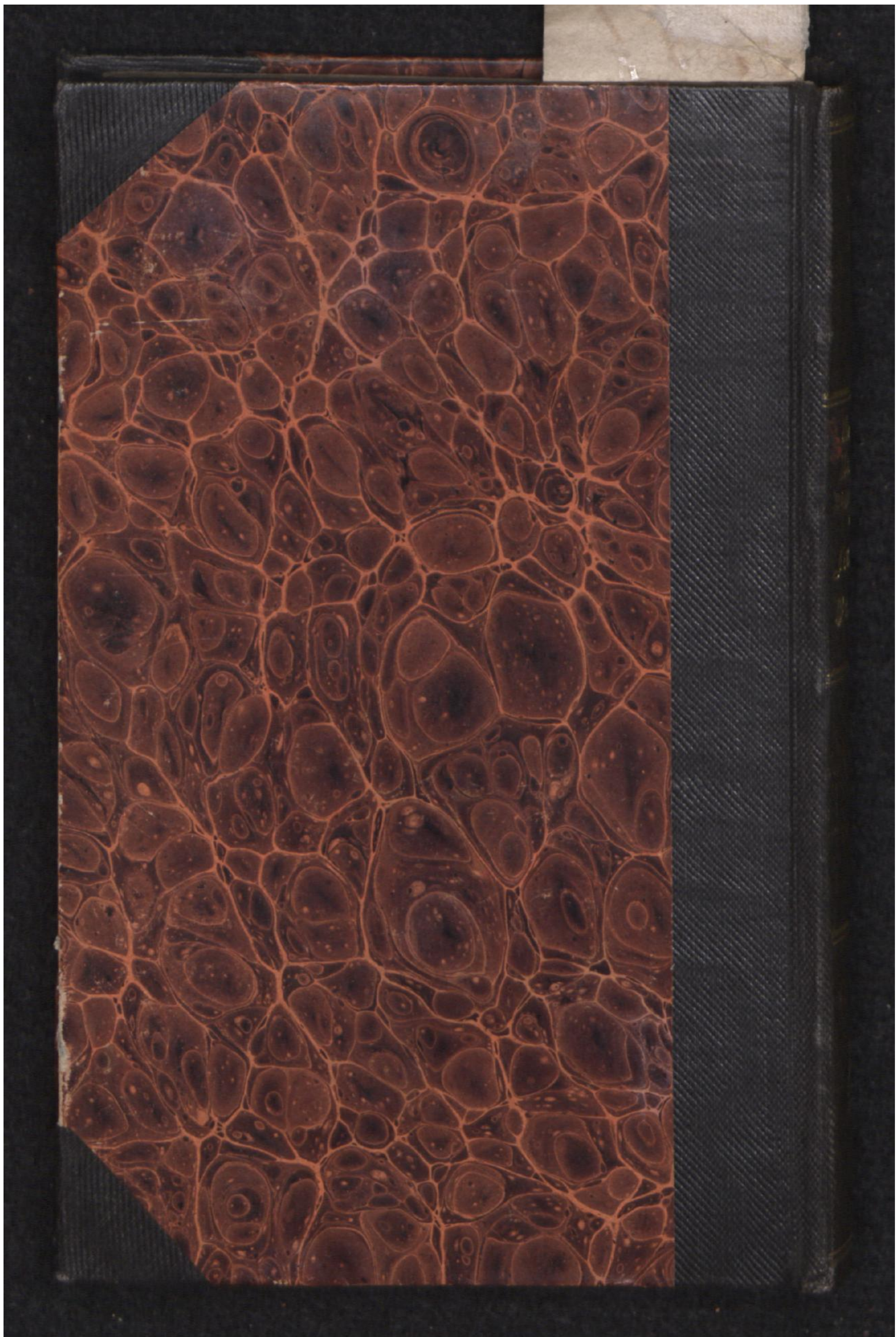

3390. b


Mogens
Mattzsøn,
Ligprædiken
over
Fru Anne
Parsbierg.



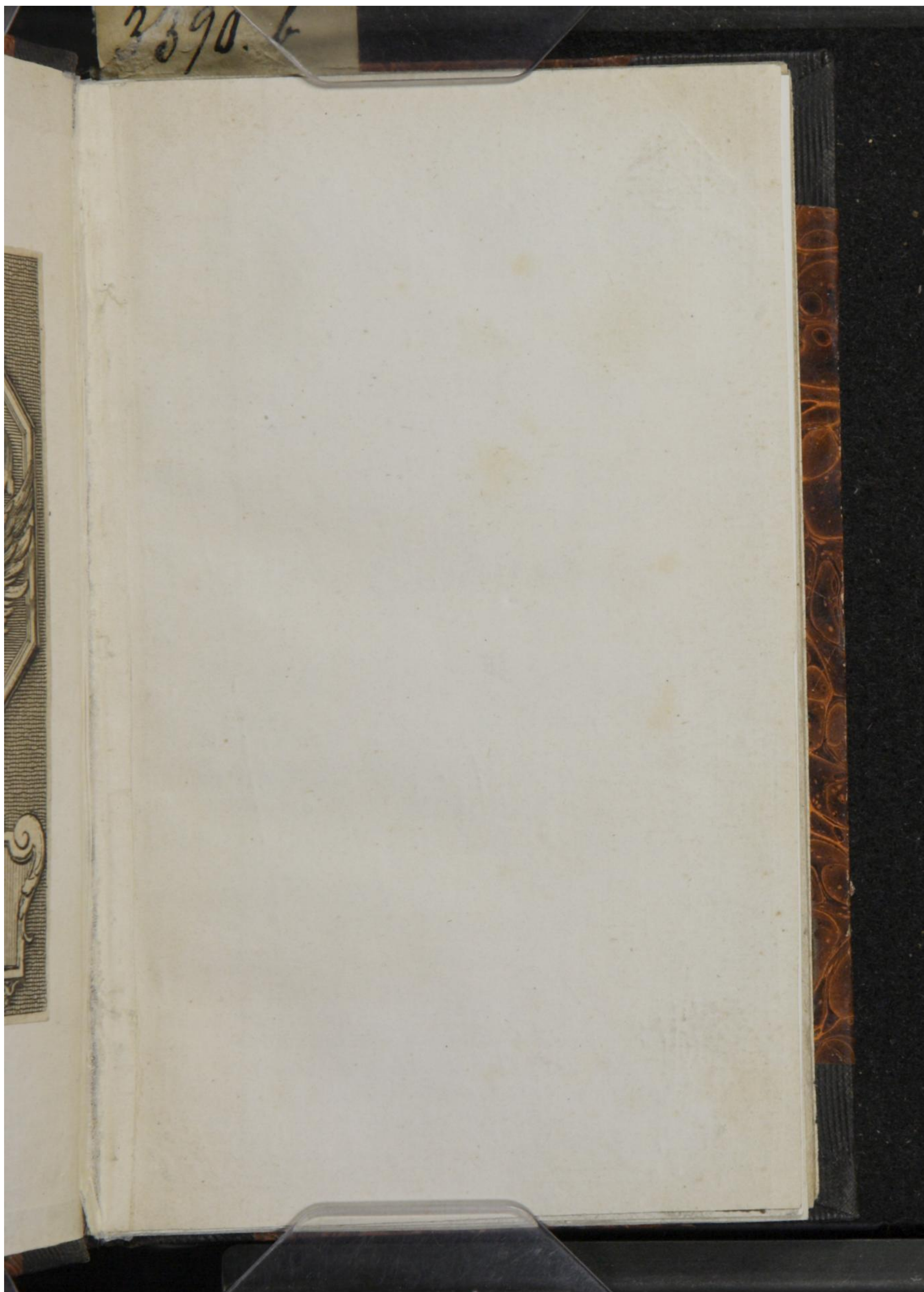









BIBLIOTHECA HAFNIENSIS


3390. b

Historia Om
Rachels Ulycke-lige fødzel/ Gen: 35. Udlagt oc forklarit vdi en Liigpredicken/ i Gennerup Kircke/ den 13. Dag Septemb. Aar etc. 1592.

Aff

Mogens Matzsøn/ Superintendent i Skaane Stict.

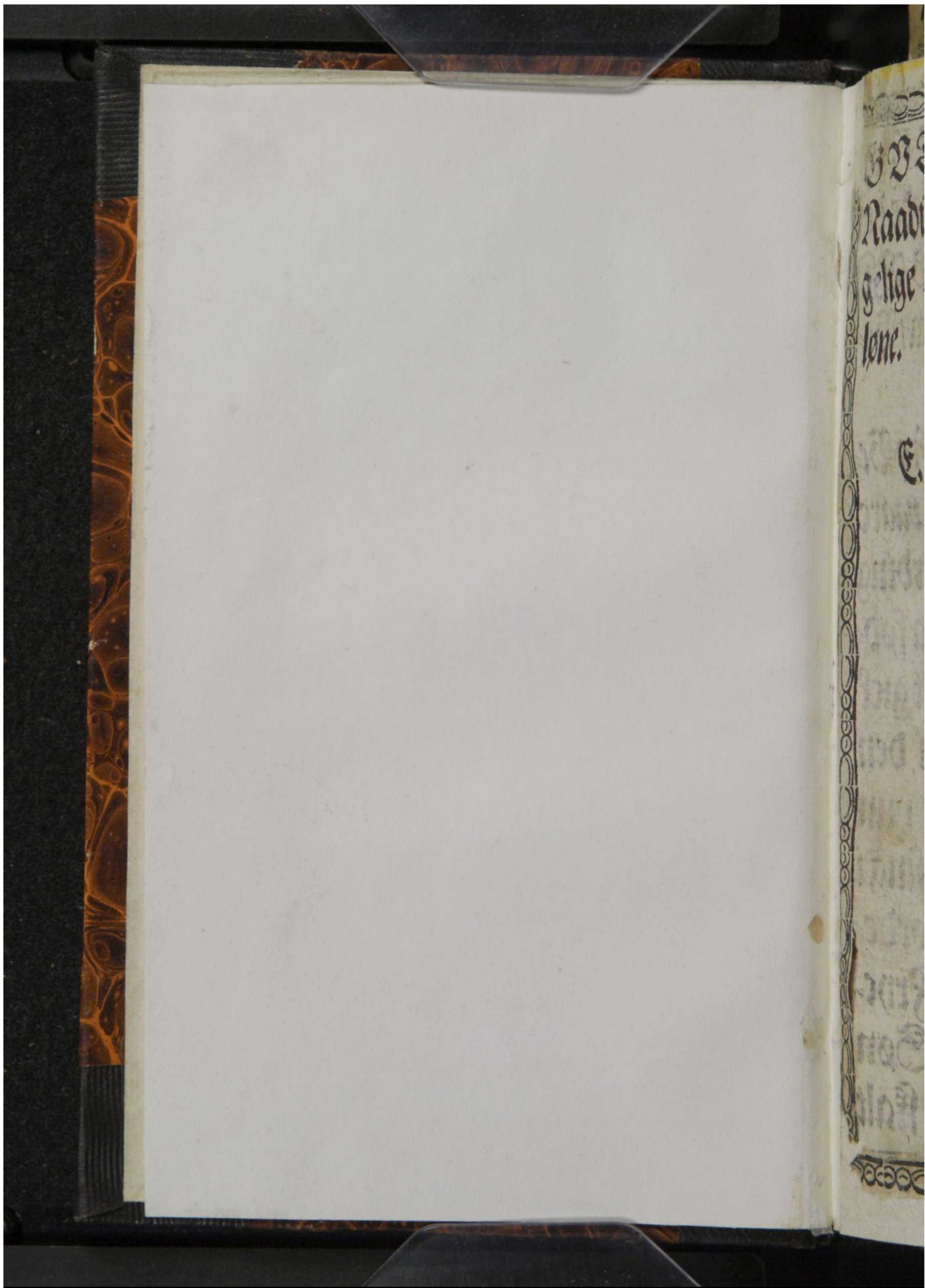
Met en kaart Beretning/

om Erlige/ Velbyrdige Fru Anne Parßbiergs/ Erlig oc Velbyrdig Hack Vlstandz til Heckebierg/ Salige Fruis Herkomst/ Opfødelse/ Leffnit oc Omgengelse oc Christelige Affskeed fra denne Verden.

1. Timoth. 2.

Quinderne bliffue salige formedelst Børnefødzel/ Der som de bliffue i Troen/ oc vdi Kierlighed/ oc i Haabit/ met Tuct.

Kiøbenhaffn.
1592.



GVD siden effter sin Naadige Foriettelser ri-gelige vil vederlegge oc løne.

E. H.

Stedze villige Tienere

Mogens Matzsøn.

OC Jacob kallede den sted / som GUD talede met hañom / Be=thel.

Saa droge de fra Be=thel / Oc der de vaare ickun en halff Fierding veys fra Ephrat / da fød=de Rachel / Oc det gick hende haardelige / i den Fødzel. Oc der hun vaar saa suaarlige siug i den Fødzel / sagde Jorde=moderen til hende / Fryc=te icke / Thi denne Søn

skal

skalt du oc haffue. Der Siælen gick vdaff hende/ at hun skulde dø/ kallede hun hannom Ben-Oni: Men hans Fader kallede hannom Ben-Jamin. Saa døde Rachel/ oc bleff Jordit paa Veyen til Ephrat/ som nu kaldis Bethlehem.

Oc Jacob rette it Tegen op offuer hendis Graff/ oc det er Rachels Graffs Tegen/ indtil paa denne Dag.

DEt er/ mine Gode Christne/ icke allene en almindelig / oc nu fast vedtagen / men ocsaa en lofflig oc Christelig seduane oc skick / naar Christne Meñiske / vore kiere Brødre oc Søstre i HErren hensoffue / oc ved Døden bortkaldis / fra dette timelige oc elendige Liff / Da at føre oc følge deris døde Lijg oc Legome til Kircken/til deris Leyersted oc Soffuekammer / oc dennom ærlige Begraffue. Huilckit Jesus Syrach i sin Bogs 38. Cap. Ocsaa aluorlige befaler / oc vil at ske skal / Der hand saa siger: Mit Barn/ naar som nogen døer /

D

Da begræd oc beklage hannom/ lige som dig vaare skeed stor sorg/ oc klæd hans Legomme met tilbørlig skick/ oc bestyr hannom en hederlig Jordefærd etc. Oc er saadant nyttigt for megit.

Thi først beuisis der met vore kiere Brødre oc Søstre/ som hensoffuede ere/ oc affledne denne Verden/ den eniste oc yderste ære oc Tieniste/ som de da behøffue/ oc wi dennom i dette elendige oc vsle Liff pliictige vere eller beuise kunde.

Der nest er det ocsaa de afføddis Forwandte/ Slect oc Venner/ som igen leffue/ icke en ringe Trøst/ huilcke der acte det oc for en stor Æris oc Kierligheds Beuisning/ naar de

de see oc forfare i deris gode Venners Begraffuelse/at den Græmelse oc Hierteforg som dennom er tilkommen / gaar ocsaa ardre til Hierte / som haffue met dennom it Christeligt Medlidende/oc ynckis ved dennom/ Huilckit den Hellige Paulus oc vil/ at alle Christne oc GUds Børn giøre skulle / der hand siger/ Rom. 12. Fryder eder met de glade/ oc græder met de grædendis.

End er det oc alle dennom som igen leffue/ megit gaat oc gaffnligt at følge deris Jeffnchristinis Lijg til Graffue/ huor til sig oc huer Christen skal lade villig finde: Thi der ved paamindis wi om vore egne Dødelige Vilkaar. Der vil

vil dog vere / som JEsus Sy-
rach siger Cap. 38. J gaar
vaar det hos mig / i dag er det
hos dig. Oc wi haffue her / si-
ger Apostelen / ingen bliffuen-
de Stad / Hebre : 13. Vel
den som saadant i tide betencke
kand.

Saa er det dog icke nock /
at mand sig speyler vdi andre
deris Exempel / oc der aff læ-
rer / at wi ere oc selff dødelige /
oc wi icke kunde bliffue her al-
le dage / men maa ocsaa van-
dre her fra / naar Gud tilsi-
ger / oc vort Glas er vdløbit:
Men huer skal oc tiltencke at
see sig for / oc i tide sig forsørge
met gode Raad / oc Aandelige
Preseruatiue eller Lægedom /
imod den timelige Død / At

 mand

mand icke rædis eller forsa-
ger/ naar hand kommer oc ban-
cker paa/ huilcken icke vil haff-
ue ney/ Oc at wi heller altid
haffue vor sag i god act/ oc da
synderlige føye vor villie eff-
ter GVds gode oc behagelige
villie/ At Døden maa bliffue
oss en sød Søffn/ oc en Ind-
gang til det euige Liff. Huil-
ckit er vel en aff de fornemste
sager/ huor for mand følger
Lijg til Jorde.

Oc for den sag skyld hol-
dis meenlige Lijgpredicken vdi
Christne Menniskis Begraff-
uelse/ baade dennom som igen
leffue til vnderuisning oc Lær-
dom/ at de mue lære Christe-
lig at dø/ Saa oc de bedrøffue-
de til Trøst oc Hugsualelse.

Nu

Nu er det oss alle vel beuust/
huorledis Erlig / Velbyrdig /
Oc nu salig met Gud / Fru
Anne Parszbierg/til hues Lijg
at begraffue/ wi her ere for-
samlede / effter Gud aff sin
Euige Godhed hende haffde
met Liffzens Fruct begaffuit/
oc hun i middeler tid met me-
gen Suaghed oc Skrøbelig-
hed (som det oc i saadant fald
meenlige pleyer at ske) haffuer
verit beladit / er hun omsijer
naadelige bleffuen forløst/Oc
haffuer den Euige gode Gud/
hendis allerkieriste Hosbonde
oc hende / met en deylig vng
Daatter begaffuit/ Huilcken
oc er ved den Hellige Daab/
vor HErre JEsu CHristo
offrit/ oc hannom indliffuit/

oc saa bleffuen it Ledemod oc Lem vdi hans Hellige Christne Kircke oc Menighed. Oc end dog den salige Frue saaledis aff GVDs Naade forløst er / oc it deyligt wlydt oc fuldkommit Barn haffuer født til Verden / Huor aff icke allene Forældrene selff / met Slect oc Venner / megit ere trøstede / men det haffuer oc verit mange andre / som enten hos vaare / eller saadant anhørde / gantske kiert oc behageligt / Synderlige der det siuntis / oc mand haabedis / at den salige Frue skulde effter stor vee oc smerte / nogit igen komme til sin Helbrede oc Førlighed: Saa haffuer dog saadan glæde hafft en stackit alder / Thi

den

den skrøbelighed som denne sa-
lige Frue da vaar met behaff-
tit/ oc erlige Dannequinder i
deris Børnefødzel pleyer at
tilslais / haffuer icke affladit /
før end den Salige Frue oc
maatte sette Liffuit til/ Oc er
saa Gudfryctelige oc Christe-
lige skildt fra denne Jammer-
dal oc vsle oc elendige Verden/
Oc ladit sin allerkieriste Hos-
bonde oc Børn / met Slect oc
Veñer vdi alsomstørste Hier-
tesorg oc Bedrøffuelse. Gud
dennom alle Naadelig hug-
suale oc hielpe/ Amen.

Oc efftferdi Mose vdi hans
Første Bogs Femte Capitel
til Tredine / skriffuer fast lige
saadan en Historie / huilcken
nu oplæstis/ om den Gudfryc-

 tige

tige oc from̃e Matrone Ra-
chel/ Jacobs allerkieriste Hu-
stru/ huorledis/ der hendis
Søn BenJamin (som hun
kallede BenOni/ Det er/
en smertis Søn) vaar født/
gantske ynckelige/dog i en sand
Tro til Gud/ er omkommen
oc død: Haffuer ieg for gaat
anseet/ samme Historie i den-
ne Lijgpredicken at forhandle/
Oc effter den Naade G V D
giffuer/ oc denne tids Leylig-
hed kaartelig oc enfoldelig for-
klare. Vdi huilcken Histories
Forklaring skal synderlige ta-
lis om try stycke.

Det første er/ At den All-
mectigste/ Euige/ Vise oc gode
Gud/ pleyer fast vnderlige at
omgaais oc handle met sine
kiere

kiere Børn oc Vdualde i denne Verden/ Saa at hand vndertiden icke allene loffuer dennom megit gaat/ Men giør dennom oc megit til gode/ oc ophøyer dennom/ saa at dennom kand siunis/ At de ere moxen opløffte til Himels/ vndertiden trycker hand dem saa met Kaars oc Modgang/ som hand vilde endelige nedstøde dennom vdi dybiste Helffuedis Affgrund/ oc aldelis ødelegge dennom.

Det Andit/ som i denne Historie er at acte/ er det Kaars oc besuering/ som Quindekiøn er paalagdt/ i saa maade/ At ocsaa ærlige oc Gudfryctige Matroner/ Som Rachel oc hendis lige haffue maat/ oc i

den-

denne dag maa/alle Quinder/ som Gud met Liffzens Fruct begaffuer / foruente oc vdstaa megen fare oc skrøbelighed/icke allene vdi deris Børnefødzel/ Men ocsaa baade før oc siden de bliffue forløste/saa at mange i det Fald vorde saa brøsthafftige/ at de det seene Dage foruinde/Mange miste aldelis deris Førlighed/ Oc mange i den nød oc fare sette Liffuit til.

Her bør oss at ansee oc acte/ at dette icke allene saa skeer meenlige/ Men oc huor aff saadant er først kommit/ Oc huad sag der er til/at det arme Quindekiøn saa hart er plagit. Dissligist om nogit findis i den Hellige Skrifft/ oc huad det er/som ærlige Dannequinder

der i saadant fald sig met kun-
de trøste.

Det Tredie som skal om-
talis/ er/ At Jacob saa heder-
lige begraffuer sin frome Ra-
chel/ kaaster paa/ oc lader sette
offuer hendis Graff / en Titel
eller Tegen til en amindelse/
som andre Hellige Patriar-
cher altid giort haffue / Oc sig
beflittit (vvanseet huad der
paa voffuis skulde) at deris
Affødde bleffue erlige / vnder-
tiden ocsaa vel stattelige i Jor-
den nedlagde/ oc for huad sag
skyld saadant skeed er.

Om det Første.

HVor vnderlige den Euige
GVD pleyer at stille
sig imod sine Børn her i Ver-
F den/

den / end ocsaa imod dennom som hand haffuer allerkierist / Imod huilcke hand er / nu som en Ven oc Fader / Oc strax igen som en aabenbare oc affsagdt Fiende. Der til findis (foruden den daglige Forfaring) vel mange Exempler udi Skrifften : Men ingen stedz i en Bog saa mange / som i deñe Skabelsens Bog.

Huad dette Femte oc Trediuende Cap. er anrørendis / Skriffuer Mose her / Først / Huorledis den Patriarche Jacob / effter hand vaar kommen igen aff det Land Mesopotamia / til Canaans Land / oc Sichems Stad / som i det nest forgaaendis Capitel omtalis / Huilcken Stad laa ved

Ni

Ni vore almindelige Mile/
Norden for Jeruſalem: Haff-
uer hand bekommit en Befal-
ning aff Gud/ at reyſe Syn-
der paa til Bethel/ ſom laa
ved Siu Mile fra Sichem/
paa Veyen til Jeruſalem. Oc
der hand nu vaar kommen til
Bethel/da aabenbarede Gud
ſig atter for hannom/ oc der
fornyer hand den forige For-
iettelſe/ ſom vaar giffuen/ icke
hannom allene/ men oc hans
Fader/ oc Forfader/ om alle-
haande Aandelige oc Legom-
lige Velſignelſer. Huor ved
Jacob haffuer vden tuil verit
offuermaade glad oc fro/oc la-
dit ſig tycke/ her ſkadde nu in-
tet/oc ey heller her effter ſkulde
ſkade/enten hannom/ eller no-

gen ſom hannom tillydde/Eff-
terdi hand haffde Gud ſaale-
dis paa ſin ſide/ oc Gud vaar
hannom ſaa beuogen oc gun-
ſtig.

Men huad ſkeer her? Der
Jacob meente at ingen fare
vaar paa færde/oc hand vaar
nu moxen løfft til Himmelen/
ved ſaadan GVds Naadige
Løffte oc Tilſagn/Strax faar
hand andit at vide/ baade i
Bethel/ſom hand da vaar/ oc
ſiden paa Veyen til Bethle-
hem/ ſom laa hen ved tre Mi-
le Veys fra Bethel.

Thi vdi Bethel / der døde
den Gudfryctige oc dydelige /
ia/ hellige/ oc da vel bedagede
Matron Debora/hans Mo-
ders Rebecca Foſtermoder /
Huilcken

Huilcken Jacob for hendis
Fromheds oc Gudfryctigheds
ſkyld haffde vden tuil vel kier /
Den oc haffde fuldt hannom
aff Meſopotamia/oc nu hand
vandrede hen/at ville tale met
ſin Gamle Fader i Hebron /
haffuer hun huldit ſig til ſel-
ſkaffuit/oc fuldt met/at hun oc
da kunde tale met ſin Foſter-
daatter Rebecca Jacobs Mo-
der/om GVds Naadige For-
iettelſer/oc hans ſtore vnderli-
ge Gierninger oc Velgiernin-
ger mod ſine Børn oc Vdual-
de/ oc ſynderlig om den Sæd /
ſom loffuit vaar / vdi huilcken
alle Slecter/oc alle Hedninge
ſkulde benedidis oc velſignis /
Ja bekomme den ſande Ret-
ferdighed met Euigt Liff oc

Salighed. Thi saadan haff-
uer vden tuil verit i de Dage/
de hellige Patriarchers/ helli-
ge Matroners/ oc deris Gud-
fryctige Husindis Samtale
indbyrdis/ oc icke saadan løs
snack/ som nu offte indfalder/
naar gode Venner/ som lenge
haffue verit fra hin anden/
samlis oc tilhobekomme igen
aff fremmede Land/ huilcken
snack iblant met/ føye eller in-
tet giør til opbyggelse eller for-
bedring til Salighed.

Der Debora nu vaar død
i Bethel/ som sagt er/ saa døer
oc ey langt der effter/ den gode
Rachel/ Jacobs allerkieriste
Hustru/ paa Veyen til Beth-
lehem/ før end hand kunde
komme til Byes met hende/

Oc

Oc der til met (det mere vaar
at yncke) da døde hun oc vdi
ſin Barſeng/ der Jacob haffde
actit/ at Gud maatte end ved
hende giffuit hannom flere
Børn/ effter at hun ey da
vaar/ ſom til dis nogen god
tid/ vfructſommelig/ oc haff-
de ickun da født hannom en
Søn allene/ huilcken hand
kallede Joſeph/ i det haab/ at
Gud ſkulde met flere Børn
hannom oc hende velſignit.

Huad kunde nu Jacob an-
dit tencke/der det gaar ſaa vn-
derlige oc vlyckelige til for
hañom/oc vdi hans Selſkaff/
tuert imod den forige Foriet-
telſe (ſom det lader ſig anſee)
end at Gud haffde enten al-
delis forglemt det hand loffue-
de/

de/eller hand haffde loffuit det hand icke vilde eller kunde holde/ oc saaledis hannom bedragit.

Men saa haffuer vel Gud tilforn spillit met Jacob tijere end tøszer / som aff den forige Jacobs Historie nocksom er at fornemme.

Fordi først der hand skulde reyse til Mesopotamiam/ effter hans Faders oc Moders/ ia effter GVds egen Befalning oc Villie/ Da velsigner hans Fader hannom (huicken Velsignelse vaar oc GVds Velsignelse) Oc der met far hand sin vey: Giør det oc ey heller wgierne/ oc er gantske glad oc vel til fredz/ forhaabendis at det skal gaa hañom

effter

effter hans Faders Velsignel-
se oc Ønske / besynderlig siden
at Gud oc selff aabenbarede
sig paa Veyen for hannom/
vdi en Drøm/ oc met ny For-
iettelse stadfestede Faderens
Velsignelse. Saa bleff hand
oc vdi begyndelsen saare ven-
lige annamit aff sin Morbro-
der Laban oc hans Folck/ oc
fick effter sin begiering tilsagn
paa Rachel / at skulle bekom-
me til Hustru / Dog før end
hand fremmer sin villie/ maa
hand alt tilforn tiene / vel en
tung oc besuerlig Tieniste/ oc
det icke vdi it/ tu eller try/ men
i hele tiue Aar/ oc dis imellom
lide allehonde vret/aff sin ari-
ge / surfittige / falske oc vtro
Hosbonde / hans egen Mor-
G broder.

broder. Dette siuntis føye at komme offuer eens enten met hans Faders/eller Guds Velsignelse/som før omrørdis.

Der effter der Jacob omsier fick sin Rachel hiem/ huilcken hand offuermaade megit elskte/oc haffde da baade hende oc hendis Søster Lea til ecte/ endog Gud gaff hañom Børn aff Lea/saa bliffuer da Rachel vden Børn oc vfructsomelig/ huilckit paa den tid regnedis icke allene for en stor forsmædelse/men ocsaa som en synderlig oc stor straff aff G V D. Huorledis kand det nu rime sig met den forige Fortettelse?

Omsier haffuer dog Gud løst end nu det baand/ oc giffuit hannom en vng Søn met

sin

sin Rachel/ ved naffn Joseph/ saa at hand oc da forstod / at Gud haffde icke plat forglemt sit forige Løffte: Dog bliffuer det i en langsom tid ved den Søn allene / oc Rachel faar icke flere Børn / ind til hun / langt om langt / bliffuer fruct-somelig met sin BenOni (som hun kallede hannom) huilckit kaastede hendis Liff.

Saadane Kaars oc Anfectinge ere vel flere vdi Jacobs Historie / Saa som der hand fick Befalning aff Gud at reyse hiem aff Mesopotamia til Canaans Land / Oc Gud atter fornyede hanom sit forige Løffte / at hand maatte da vel tenckt / at alting vaar klar / oc det onde altsammen

offuerstaait: Saa faar hand da strax hans egen Morbroder met det hele Selskaff/ hans egne Frender oc Suogre paa Halsen/ huilcke der sette fast effter hannom. Lige som oc hans Broder Esau vaar hannom i mangen god Dag ey heller megit god eller gunstig. Men Gud befrier hannom dog fra dennom begge/ saa at huercken Esau eller Laban giøre hannom nogit ont/ At Jacob saaledis vel maatte formercke/ at Gud haffde alligeuel icke forglemt sit Løffte/ i huor hand vndertiden lod hannom komme vdi Sorg oc Fare.

End vaar det oc vel en stor Lycksalighed/ oc Guds vel-

signelse/ at Jacob haffde mange deylige Børn/ Men hand haffde oc vel saa megen Anfecting der hos/ oc sorg aff sine Børn/ at hand kunde stuntis lycksaligere om hand ingen haffde hafft. Som der Dina hans eniste Datter/ lod sig aff Sichem locke oc beligge/ huoraff fulde siden it Vnckeligt Blodbad/ Der Simeon oc Leui vnderstaa sig at hæffne den spaat/ som deris Søster giort vaar/ oc det imod deris egen/ oc det hele Jacobs Husis Eed oc forplict/ den arme Fader til stor Hiertesorg.

End der Jacobs Førstefødde Søn Ruben belagde sig met Bilha hans Faders Methustru/ som vaar Ra-

chels Pige / monne det icke oc nogit haffue skaarit i Jacobs Hierte ? Ja / ieg troer / icke lidit. Thi det er fast bedre at see sine Børn enten i Fattigdom oc Armod / eller Kranckhed oc Siugdom beladne / eller plat døde (om de ellers dø Christelige aff denne Verden) end at de leffue / Oc bedriffue nogen skammelig Gierning / Hoer / Mord / eller andit sligt / som Cain giorde / oc her Dina oc Ruben. Item / Eli Prestis Sønner / Absolon / Amon / oc andre flere.

Saa haffde Jacob ey heller stor glæde aff Juda hans Søns Gifftermaal / synderlige der det gick met Juda Sønner saa wlyckelige oc ilde til.

Ey

Ey heller der Juda kom i fald met Thamar hans egen Sønnequen.

Huor er nu den GVds Foriettelse som Jacob vaar giffuen / om hans mangfoldige Lyckfalighed oc Velferd i denne Verden? Siunis dette icke som den vaare plat forgiæt? Lige som oc der Joseph bleff sold aff sine Brødre / oc det bleff førdt for Jacob / at vilde oc grumme Diur haffde ihielreffuit hannom. Item der Simeon vaar anholden i Egypten. Oc der hans lille BenJamin bleff ocsaa der hen førdt.

Jeg vil nu intet tale om den almindelige Plage / Hunger oc dyre tid/som icke Jacob allene off-

ne offuergick/ men det hele
Land Canaan/ som hand bo-
de vdi/ huor aff Jacob met si-
ne Folck finge oc deris an-
part/ oc følde da til sig/ saa
vel som andre/ At Jacob ocsaa
nøddis til/ at sende bud i frem-
mede Land/ om Fetalie oc Vn-
derholding til sig oc sine. Saa
at naar wi acte oc ansee hues
Møye oc Genuordighed den
arme Jacob idelige/ oc fast v-
den Affladelse/ haffuer verit
hiemsøgt met/ maa hand vel
stunis met all ret oc billighed
at haffue sagdt/ det hand sua-
rede Kong Pharao/ der hand
tilspurdis om hans Aar oc
Alder/ Min Vdlendigheds tid
(siger hand) er Hundrede oc
Tredive Aar/ ringe oc ond er
min Liffs tid etc.

Dog

Dog kommer Gud offte/ oc befrier hannom fra megen vaade oc fare/ Saa repeterer Gud ocsaa/ Oc lader iblant met Jacob høre den trøstelige Foriettelse/ om den tilkom̃ende Sæd/ oc om Hielp oc Bistand i all Bedrøffuelse/ huor met Jacob trøster sig/ oc intet tuiler paa/ at Gud skal io giøre/ naar hañom saa gaat siunis/ paa all hans sorg en god ende.

Thi Gud er dog en trofast Gud (som Paulus siger) oc lader icke sine fristis offuer deris æffne/ Men giør saadan vdgang paa Fristelsen/ at de det vel kunde taale/ 1. Cor: 10.

Icke haffuer heller Jacob verit den eniste/ der Gud saa

haffuer forsøgt / loffuit megit gaat / oc dog ladit megit ont løbe iblant: Men lige saa er oc handlit met Abraham oc Isaac/met Joseph/Mose/Dauid oc andre flere / som aff deris Historier/ huilcke viidløfftige beskreffne ere / kand forfaris / oc her vaare forlangt at opregne.

Ja saadan er oc alle Gudfryctige Menniskis/oc GVDs Børns Lycke oc Vilkaar i denne Verden / Her som det onde er altid blandit met det gode / oc det gode met det onde.

Thi lige som vdi Himerigis Rige er aldelis intet ont/ men stedze oc altid gaat: Tuert imod vdi Helffuede er intet gaat/ men stedze/ euindelig oc

altid

altid ont: Saa er i denne Ver-
den/ oc i dette elendige Liff / det
ene blandit met det andit / oc
baade ont oc gaat tilhobe /
dog mere aff det onde/ end aff
det gode. Oc saadant skencker
Gud ocsaa offte i for dennom
som hannom fryctе/ oc han-
nom ere behagelige/ thi Dom-
men vil dog begynde aff Gudz
Huss/ j. Pet. 4.

Oc det er det som den Kon-
gelige Prophete Dauid siger
i sin Fierde Psalme/ At HEr-
ren fører sine Helgen vnder-
lige. Oc det som Anna Sa-
muels Moder siunger i sin
Loffsang / HERren slaer ihiel
oc giffuer Liff / Nedfører til
Helffuede/ oc vd igien/ HER-
ren giør fattig/ Oc hand giør

 rig/

rig/ hand nedtrycker oc ophøy-
er/ 1. Sam: 2.

Her skal mand nu vide oc acte/ huorfor den Allmectigste Gud saa vnderlige fører sine/ oc dennom saaledis nedtrycker oc ihielslaer/ som hand dog haffuer loffuit at ophøye oc giffue Liff / Thi saadant skeer for merckelige sagers skyld.

Den Første sag er den oprindelige Synd / som alle Menniske ere metfødde / end ocsaa de Gudfryctige / fro͞me oc rette Christne / Thi endog disse giøre Synden modstand/ oc ey lade hende haffue Herre-dø͞mit offuer sig/ som det skeer i de Vgudelige/ Men de selff regere offuer Synden/ oc saa megit mueligt er/dempe oc dø-

de hen-

de hende/ saa vil dog Synden
ey aldelis aff deris natur/ men
henger i kiødit/ saa lenge mand
leffuer i Verden. Paa det nu/
at end ocsaa Gudz Børn maa
vide oc kiende deris Wselhed/
Oc at de aff deris egen Art
oc Natur ere syndige (thi det
de actis Retferdige/ oc ere Gud
behagelige/ det er icke aff dem
selff/ men aff Gud/ ved hans
Barmhiertighed/ oc CHristi
Fortieniste) Da lader Gud
dennom megen Jammer oc
elendighed tilkomme/ som Syn-
den fører met sig/ Thi huor in-
gen Synd er/ der er ey heller
nogen sorg eller pine/ Oc huor
sorgen oc pinen er/ der maa oc
vden tuil vere nogen Synd/
dog den icke tilregnis dennom

 som

som tro paa CHristum / som Paulus siger Rom. 8. Der er intet fordømmeligt vdi dem som ere i CHristo JEsu.

Den Anden sag til de Gudfryctige oc ret Christne Menniskis Jammer oc wlycke i dette Liff / er / at de mue saaledis haffue aarsag til at paakalde Gud / bede hannom om Naade / lære Taalmodighed / Oc stedze øffue sig i GVds fryct / Oc ingelunde leffue saa hen / som den onde / arige oc ryggeløse Verden giør / Men at de mue attraa oc stunde effter det andit Liff / der som mand haffuer en wforuisnelig Krone / som Petrus siger / 1. Pet. 5. Oc en wendelig ære oc glæde at foruente / Thi det skal dog

vere

vere stercke Been / som gode Dage kand bære. Oc naar mand lider ilde/saa veed mand at kalde paa HErren / som Propheten siger: HERRE/ naar Drøffuelse er der/da søger mand dig/naar du straffer dem/da raabe de iammerlige/ Esa: 26.

Den Tredie sag er/ At Gudfryctige Meñiskis Kaars skal vere Vidnisbyrd til/at der er oc it Liff effter dette Liff/ vdi huilckit der skal Retferdelige dømmis/ der som det skal gaa de gode vel i haande/ som her lide allehonde ont oc Wlycke/ ellers vaare Gud en vretferdig Gud/ som saa hart plager de fromme i denne Verden/ oc lader de vfromme/ vgudelige

oc

oc onde Menniske nyde fast bedre lycke.

End kunde oc vel flere sager inddragis oc fortellis/ huorfor Gud lader sine lide Kaars oc Modgang i denne Verden/ Men disse ere fast de fornemste: Huor ved det oc fordi nu her/ effter denne tids vilkaar/ kand huile.

Oc bør oss vel at besinde/ baade at Gud saaledis handler met sine her i Verden/ oc huorfor hand det giør/ huilckit nu for en deel beret er/ paa det wi vdi tide kunde lære/ at skicke oss effter GVds vijs oc vane/ Acte vel huorledis hand pleyer at holdit met sine/ At hand loffuer dem vel megit Gaat (som de oc vel faa/ naar tiden

bør

bør sig / dog antuorder hand dem det icke strax i Henderne / eller / effter det gamle Ord-spraack / faar dem Oren ved Hornene : Men offte (til at prøffue oc forsøge deris Tro oc Taalmodighed) lader hand allehaande Kaars oc Mod-gang løbe iblant / Oc alligeuel bliffuer hans Løffte fast oc v-ryggeligt.

Huor for mand skal stedze leffue i HErrens fryct / oc see vel til / at mand huercken giør formegit / mere end mand skulde / ey heller for lidet / eller mindre end vedbør / men gaar den rette middeluey / oc tager sig vare / mand ey kommer paa de andre tuende Veye / som løbe / den ene paa den høy-

 re side /

re side/ Oc den anden paa den venstre. Det er/ Først at mand icke forgriber sig imod Gud/ oc frister hannom/ anmodendis sig nogit/ det Gud kand loffuit haffue/ Oc dog icke strax vnde oc giffue vil/ men naar hannom gaat sinnis. Der nest/ at mand ey heller falder i Mishaab/ oc tuiler paa Gudz Foriettelse oc gode villie/ om det end iblant met seer nogit surt vd/ oc gaar icke effter ønsken/ oc som mand gierne vilde.

Oc skal fordi huer Christen følge det Raad som Petrus giffuer/der hand siger/ j. Pet. 5. Ydmyger eder vnder GVDs veldige Haand/ At hand kand ophøye eder i sin

tid/

tid/ Oc trøste sig met det som Propheten Habakuk skriffuer i sit andit Cap. At HErren haffuer sagdt: Spaadomen (det er/ Guds Foriettelse) skal vist fuldkommis paa sin tid/ oc endelig komme til Liusit/ oc icke bliffue vde (eller sla feyl) tøffuer hun end/da bije hende/ hun skal vissselig komme/oc icke fortøffue. Saa siger oc Esaias i sit 30. Cap. Om i bliffue stille / da bliffue i hulpne/ Oc vdi stilhed oc haabit bliffue i stercke.

Der for er det best/ vdi Medgang at bekiende Guds Godhed oc Allmectighed / oc tacke hannom for sit Gode/ Men vdi Modgang lide oc bije GVds thom effter / Oc

lade hannom selff raade faar/ naar oc huor / oc huorledis hand vil hielpe oc holde sit Løffte/ oc dog ey tuile paa/ at hand io vissellige effterkommer det hand haffuer loffuit. Thi (som Paulus siger) Alle Gudz løffte ere Ja i Christo/ oc de ere Amen i hannom/ det er/ faste oc wryggelige/ 2. Cor. j.

Dog skal mand her vide/ at huad Gud loffuer / som kommer Siælen / oc Menniskens Salighed ved/ eller det euige Liff/ det bliffuer strax huldit/ oc er vist oc fast/ Men huad den timelige hielp oc dette Liff er anrørendis/ oc det gode som Gud loffuer sine her i Verden/ da skulle alle de Foriettelser som der om lyde / saa for-

staais/

staais/ Først *Cum exceptione crucis & castigationis*/ Det er/ At wi altid ere offuerbødige at vere vnder Kaarsit/ oc lade oss tucte oc straffe aff Gud/ om det hannom saa behager/ thi wi ere dog icke saa fuldkomne som vedburde/ oc altid henger en ond art oc Synden i oss/ som formedelst Kaarsit vil dempis. Der nest at wi ey heller skriffue Gud for/ Tiden/ naar hand skal giffue det hand haffuer loffuit/ Eller Maaden/ huorledis hand sit Løffte effterkomme skal: Thi hand veed selff best naar tid er/ saa veed hand oc huad oss er nytteligst/ Oc huorledis hand sit Løffte efterkome vil. Oc offte (siger Augustinus)

 bønhø-

bønhører Gud oss icke effter vor villie/ at hand kand bøn-høre oss til vor egen velferd oc Salighed.

Der for skal mand icke aff egen foruedenhed/ imod Guds Villie/ veldelige selff ta-ge sig nogit timeligt til/ som kand vere loffuit aff Gud/ som Israeliterne giorde/ der de for-dristede sig til vden GVds be-falning / oc imod Moysi for-bud/ at giffue sig op paa Bier-gene imod Amalechiterne oc Cananiterne / menendis at de vilde strax tage det Land ind / som dennom vaar loffuit/ oc bleffue der offuer slagne aff Fienderne huer mand/ Huor aff den sted som de bleffue ned-lagde oc ihielslagne/ fick naffn/ at

at hand kalledis Horma / det er / ødeleggelse / Num: 14.

Icke skal mand heller offuergiffue sig / oc tencke / Det er forgæffuis at vente hielp aff HErren / om hand icke strax hielper / naar oss saa behager / men mand skal giøre som Abraham giorde / tro oc haabe / om end intet Haab er paa ferde / Rom: 4.

Saa siger oc den taalmodige Job: Om HErren end slaer mig ihiel / saa vil ieg dog haabe paa hannom / Job 13.

Oc dette er den Første Lærdom / om huilcken denne Historie oss paaminder / At Gud tilsiger vel sine megit gaat her i Verden / men vnderlige fuldkommer sin tilsagn / Thi hand

lader

lader dennom i middeler tid forsøge megit ont/ som her sigis/ At Gud talede met Jacob vdi Bethel / der hand loffuede hannom alt gaat / oc megen Benedidelse / oc alligeuel følger strax effter/ at Rachel døde i sin Barnefødzel/ Jacob til ingen ringe sorg. Huilcket er vel værd at acte/ oc der hos betencke / aff huad aarsag saadant kommer / Oc huorledis mand i saadant Fald/ naar det gaar anderledis til/ end oss tyckis loffuit vaar/ sig skal forholde oc skicke.

Om det Andit.

NV ville wi oc komme til Rachel igen / oc tale om hendis Wlyckelige Fødzel/ Huil-

Huilcken oss paaminder om
den Besuæring / Jammer oc
elendighed/som ocsaa alle an-
dre fructsommelige Danne-
quinder haffue sig for at be-
frycte/ oc dennom paahenger/
effter de Ord/ som Gud sagde
til vor første Moder Eua:
Jeg vil saare megit mangfol-
dig giøre din Kummer oc wsel-
hed/naar du reder til Barsel/
oc du skalt føde dine Børn met
Kummer / Gene: 3. Huilcke
Ord skulle forstaais/ icke alle-
ne om den smerte oc pine / som
Dannequinder haffue at vd-
staa/ naar deris tid kommer /
at de føde skulle / Men ocsaa
om all den Genuordighed /
Kranckhed oc Siugdom/ sorg
oc Bedrøffuelse/ Møye oc w-

 mag/

mag/mange vaagne Nætter/ oc anden saadan besuæring/ som henger hos/ oc følger met/ fra den tid en Quinde bliffuer først fructsom̃elig/indtil Barnit kommer saa vijt/ at det nogenlunde kand tage sig selff vare/ huilckit er vel en rum tid/ Oc varer icke nogle faa Dage/ Uger eller Maaneder/ Men oc nogle Aar samfelde.

Mangen ærlig Quinde/ strax effter hun er bleffuen fructsommelig/ oc siden den gantske tid offuer indtil Fødzelen/ veed sig icke mange Maaneder/ ia icke mange Uger eller Dage fri for Siugdom oc skrøbelighed/ Hende smager huercken Mad eller Dricke/

Hun

Hun haffuer ey heller megen ro/enten Nat eller Dag.

Siden naar det kommer da saa nær/ at hun skal føde/ Da er der saadan Banghed oc Bedrøffuelse/at hun neppelig veed huort hun vil hen for vee oc pine. Oc om hun da kand offuerstride / maa hun vel tacke Gud/oc vere glad aff Hiertit/ vaare det ellers der met giort / Thi mange sette Helbrede oc Førlighed/oc somme Liffuit til / huilckit aff den daglige forfaring / saa oc her/ aff Rachels Exempel nocksom er at forstaa.

Vndertiden slar oc wlycke til met Fosterit/at det enten døer oc omkommer vdi Moders Liff/ Eller om det end fødis

dis leffuendis til Verden/ saa
er det dog saa suagt oc skrøbe-
ligt/ at det bliffuer icke gam-
milt/ eller mange Dage i liff-
ue. End kand det oc vere lydt
(som offte skeer) oc leffuer det
da/ da leffuer det Forældrene
til større sorg oc græmmelse.

Oc huo kand nocksom for-
telle den elendighed/ som baa-
de Moderen oc Barnit i saa-
dant fald/haffue at vdstaa?

Giffuer oc Gud Lycken/at
en Dannequinde gaar sin sag
vel oc lyckelige igennom/ føder
it helbrede oc vlydt Barn til
Verden/ beholder ocsaa selff
Liffuit oc Helbreden/ Saa er
det dog icke der met giort: Der
hører end da nogen tid til/ oc
fuld god varetegt/ om enten
Mode-

Moderen skal komme til sin former styrcke/ eller Barnit bliffue ved.

Oc der for haffuer Gud i sin Low strengelige paabødit/ At Barselquinder skulle effter deris Børnefødzel vere i stilhed nogle Vger/ før end de giffue sig vd/ Enten til Kircken/ eller i omgengelse met andit Folck/ huilcken Low ey nu heller aldelis er forskut/ eller plat afflagt/ Men for en deel end nu holdis iblant oss Christne: Effterdi det naturlige skiel oc Fornufft/ saa vel som nøden oc trangen lærer ocsaa vel det samme/ at en Barselquinde/ oc hendis Foster kunde ey vel komme sig/ eller bliffue ved effter stor suaghed/ vden nogen

 skaan-

skaansel oc muelig god Tracte-ring.

Ville wi nu gaa lenger hen / oc acte huad Møye oc swmag en Moder skal haffue met sit Barn / effter hun kommer aff sin Barnseng / oc indtil Barnit kand gaa / oc siden til det kand tage sig selff vare for Ild oc Vand / oc alt andit saadant / som Barnit kand fare ilde aff / Da staar det icke lettelige til / det alt at opregne. Oc der som GVD ey haffde giffuit Moderen det sind / At hun skulde vere modig for sit Barn / da toge hun sig icke saadan swmag til for megit: Oc der offuer maatte mangt it Barn formedelst Vanrøct bliffue forsømmit oc borte.

Oc

Oc dette er det/ som Gud vil haffue forstaait / der hand siger / at Eua skal met Kummer føde sine Børn til Verden. Huilcken Kummer / efterdi den strecker sig saa vijt/ er oc saa mangfoldig/oc varer saa lenge/ da haffuer GVD brugit it Ord tuende gonge/ oc der hand kunde haffue sagt en gong/ *multiplicabo*/ det er / Jeg vil mangfoldig giøre/ setter hand det ene Ord tøsser/ oc siger/ *multiplicando multiplicabo*/ det er / Jeg vil saare megit mangfoldig giøre din Kummer ꝛc.

Nu er det icke nock/ at wi vide/ At saadant meenlige skeer/oc er saa skickit/ at i Børnefødzel er stor Besuering/

Kum-

Kummer oc elendighed/ Men wi skulle ocsaa acte/ Aff huad aarsag saadan Besuæring er dette arme Quindekiøn paa-lagt. Det giffuer oc Moses klarlige tilkiende/ i denne hans første Bog/ oc lærer/ At ingen ting haffuer det voldit / vden Synden allene / Huilcken oc haffuer førdt all anden Elen-dighed i Verden/ oc alt det on-de som vor arme Natur er met beladen.

Fordi der Adam oc Eua vaare aff Hugormen / det er/ aff Dieffuelen bedragne / oc haffde ædit aff det forbudne Træis Fruct/ strax fick Eua (som først od der aff) at høre / Jeg vil saare megit mangfol-dig giøre din Kummer / naar du

du reder til Barsel / Oc lige saa bleff sagt til Adam (som siden od) Fordi du lydde din Hustruis Røst / Da skal Jorden vere forbandit for din skyld etc. Item / i dit Ansictis Sued skalt du æde dit Brød.

Saa er nu icke Adam allene / Men alt Mandkiøn den Forbandelse som Adam offuergick / end i denne Dag vndergiffuit / At Hosbonden eller Manden maa haffue megen omsorg / oc stor møye oc vmag for sin egen / oc sinis Vnderholding oc føde / Huilcken vil nu icke kome saa læt / som ellers haffde skeed / om Adam icke haffde syndit / men der til hører Ansicters Sued / det er / allehonde Besuæring /

oc baade Henders Arbeyd oc Hoffuitarbeyd / i Kircke regimente/ i Verdzlig bestilling/ oc i Husholding/ Thi saa vijt strecker det sig vel / At Gud sagde: J dit Ansictis Sued skaltu æde dit Brød. Huilcken Sued Adam ocsaa haffuer suedt/ i det hand vaar vdi sin tid / baade en Predicant oc Biscop / saa oc en Øffrighed/ oc der til met en Hosbonde oc Husholdere iblant sit Folck.

J lige maade maa oc alt Quindekiøn vndgielde Eues Fald oc Forseelse / at hun saa lod sig lyste / til at æde aff den Fruct som Gud haffde forbudit. Oc det i saa maade / At det vil icke nu gaa Quinder saa læt aff met Børnefødzel/

som

som det ellers haffde giort/ haffde icke det fald verit/ men der hos vil vancke oc vere allehonde Kummer oc Besuærlighed/ som nu nogit tilforn oc er omtalit.

Dog skulle wi det saa forstaa/ icke at Gud straffer en/ for det en anden haffuer syndit/ huickit vaare wretferdigt. Icke lide heller alle de andre Menniske/ enten Mandkiøn eller Quindekiøn den Peen som Adam oc Eua vaar paalagdt/der for/at Adam oc Eua syndede/ men fordi de ere selff syndige/komne aff syndig sæd/ det er/ aff Adam oc Eua som først vaare faldne/ oc haffde afflit oc fortient Guds Vrede paa sig / met timelig oc euig plage.

Thi saadane som Adam
oc Eua vaare effter Faldit/
det er/ syndige/ Oc for Syn-
dens skyld maatte lide baade
den timelige straff som før om-
taledis/ Oc end til met vere
plictige til euig Død oc For-
dømelse/Saadane/det er/syn-
dige Børn/ haffue de oc siden
afflit/ oc syndig er bleffuen all
deris Affkom/ Huilcke ere oc-
saa fordi/ for Syndens skyld
bleffne lige straff vndergiffne.

Oc det er det Moses siger/
Gen: 5. At Adam vaar skabt
effter GVds lignelse/ det er/
Retferdig/ Hellig oc aldelis
syndeløs. Men selff affiede
hand en Søn til sin lignelse/
effter sit Billede/ det er/ syn-
dig/ som hand vaar selff syn-
dig.

Saa

Saa er oc bliffuer fordi GVD end nu en Retferdig GVD/ oc giør ingen wret. Men hues Besuæring som enten Mandkiøn i denne dag paahenger/met Ansictis sued/ som sagdt er/ Eller Quindekiøn met kummerlig oc tung Fødzel/ Det nyde wi oss selff ad/ i det vor gantske art oc natur er forkrenckit oc syndig/dog sam̄e Forkrenckelse oc Synd er oss paa arffuit aff vore første Forældre Adam oc Eua/ som først fulde i Synden/ Oc samme deris Syndefald saaledis maatte først vndgielde.

Oc dette er sagt om den første vrsprung oc begyndelse til Barselquinders Besuæring met Børnefødzel/ At den

er kom̃en for Syndens skyld/ som Eua ved Dieffuelens indskiudelse oc bedrægeri haffuer indført i Verden/ Huor om den Hellige Apostel Paulus ocsaa vidner/ der hand siger 1. Timo: 2. Quinden bleff besuegen/oc indførde Offuertrædelsen.

Men Paulus setter ocsaa der sammestedz hos/ en merckelig Trøst oc Hugsualelse for Gudfryctige Barselquinder/ som her vel bør at actis/At ingen skal saa tencke/ naar det gaar hende nogit haardelige/ at hun oc er plat forskuden aff Gud/oc vdeluct fra alt det gode Gud haffuer at dele met sine i Himmerigis Rige oc det euige Liff/oc altid skal vere vn-

der

der Guds Vrede oc Fordøm-
melsen. Thi saa siger Paulus:
Quinder skulle bliffue salige
formedelst Børnefødzel / om
de bliffue i Troen / oc vdi Kier-
lighed / oc i Hellighed / met
Tuct. Aff huilcke Ord er klart
oc aabenbar / At en Barsel-
quinde ey er sin Salighed dis
fiermer / at hun faar ocsaa at
lide oc vndergaa den Plage /
som Eua for Syndens skyld
vaar paalagdt. Dog skal hun
tiltencke / siger Paulus / saa vel
som alle andre Syndere / at
bliffue i Troen / det er / At be-
kiende sin Synd for GUD /
huor for saadant Kaars er
hende paalagdt / Angre oc for-
tryde sin Synd aff Hiertit / be-
de Gud om Naade oc Synds

For-

Forladelse/ oc met en stadig oc
fast Tro oc Tillid forlade sig
paa GUds grundløse Barm-
hiertighed oc Christi Fortieni-
ste/ ved huilcken allene hun oc
bekommer alle sine Synders
Forladelse / GUds Venskaff/
den sande Retferdighed/ oc det
euige Liff oc Salighed.

Denne Tro vil Paulus
at Dannequinder skulle siden
beprydе met rette gode Ger-
ninger/ aff huilcke hand næff-
ner her Tre i besynderlighed.

Den Første er Kierlighed/
At en Dannequinde offuer
alting elsker GUD/ som det
høyeste oc beste gode / Oc der
nest sin Næste oc Jeffnchri-
sten / giør alle Mennіske til
gode aff sin formue/ oc skader
ingen/

ingen/hielper oc styrcker fatti-
ge vedtørffuendis oc arme
Stackarle/met raad oc daad/
oc synderlige leffuer vel met sin
kiere Hosbonde/ oc hannom
anseer som det sig bør/ holder
sig oc venlig mod sine Tiunde
oc Tienere/mod Nabo oc Gen-
bo/ oc alle andre/ oc opdrager
sine Børn i Guds fryct.

Den Anden Dyd er Hel-
lighed/ At hun leffuer ærlig oc
kyskelig/ holder sig til sin kiere
Hosbonde/ oc met hannom
lader sig nøye/ tagendis sig
vel vare for løsactige Tancker/
Ord oc Gierninger/ som en
Dañequinde ey sømme kand.

Den Tredie Dyd er Tuct/
At hun veed sig tuctelig oc skic-
kelig at forholde/ i sin Om-

gengelse met andre Menniske/ Disligist vdi Dract oc Klæde-bon/ i Mad oc Dricke / oc alt andit saadant.

Foruden oc hos disse Dy-der/ som vel sømme/ oc megit zire en Dañequinde / næffner Paulus ocsaa Børnefødzel / saa som en den fornemste gier-ning oc bestilling / til huilcken Quinden er skabt oc forordnit aff Gud / Huilcken gierning ey mindre behager Gud end de forige Dyder / Naar en Quinde her vdi beuiser sin Tro oc flit/ er Gud lydig/ oc bær saadant sit Kaars met Taalmodighed.

Der haffuer oc Christus vdi Euangelio inddragit it Exempel/ om en Barselquin-dis

dis store sorg oc Bedrøffuelse/ naar hendis tid kommer / at hun føde skal/ oc der imod hendis offueruættis store glæde/ naar Barnit er født til Verden/ Der hand vilde trøste sine Disciple imod den Bedrøffuelse deñom skulde offuergaa / naar de icke haffde hannom altid saa siunlige hos deñom/ som til dis/ Eller oc maatte lide nogit for hans Ords oc Euangelij bekiendelsis skyld.

Oc ellers meenlige hos Propheterne naar de tale om nogen merckelig stor iammer/ vee oc pine / Da ligne de den vee oc pine ved den smerte/som Dannequinder maa lide i deris Børnefødzel/ oc synderlig i den første Fødzel.

Nu brugte vden tuil huer-
cken Propheterne/ oc ey heller
Christus saadan Lignelse/om
Børnefødzel vaare i sig selff
syndig/ Huilcken er en Guds
Ordning oc skickelse/ indset oc
ordinerit i Naturen/ der met
at øxle oc formere det Menni-
skelige Slect til GVds ære oc
Loff.

Denne er fordi den Trøst/
som ærlige oc Gudfryctige
Dannequinder / sampt oc de-
ris kiere Hosbonder/ Slect oc
gode Venner / kunde oc skulle
trøste sig met / naar det gaar
vdi Børnefødzelen icke saa
lyckelige til/ som actit vaar/ oc
mand gierne haffue vilde/huil-
ckit den gode Rachel / der det
gick saa hart for hende/ som
forbe-

forbemelt er/ sampt oc hendis
fromme/ oc da fast bedrøffue-
de Hosbonde Jacob/der hand
fornam/ at hand skulde myste
den sin allerkieriste Hustru
vdi hendis Barnefødzel/ vel
haffue betenckt/ oc sig der met
trøstit/ at Rachel for den for-
iætte Sæd skyld/den hun haa-
bedis oc forlod sig paa/ skulde
vel foruinde sin nød/oc haffue
en god oc gunstig HErre oc
Gud i Himmerigis Rige/som
hende skulde giffue for dette ti-
melige Liff/ it euigt Liff oc en
vforgengelig Krone.

End er oc det vel vert at
acte/ som Mose her skriffuer/
om Barnsens Naffn/ at Mo-
deren kallede hannom Ben-
Oni/ men Faderen Ben Ja-

min. BenOni heder paa Danske/ min smertis eller pinis Søn / Men BenJamin/ min høyre Haands Søn.

Nu mercker den Høyre haand i skrifften offte hielp oc bistand/ dissligist krafft/ mact eller andit saadant / som der staar/ Exod. 15. HErre din høyre Haand/ det er / din Allmectighed / giør store vnderlige Gierninger/ HErre / din høyre Haand nedslo Fienderne. Oc Dauid siger vdi den cxxxviij Psalme: O Gud du hielper mig met din Høyre Haand/ det er / met din Allmectighed.

Saa er her vel aff disse Naffn/BenOni oc BenJamin at forstaa/ at Moderen

Rachel

Rachel haffuer verit megit bedrøffuit oc bange / der det gick hende saa haardelige: Men Jacob / som bedre forstod sagen / haffuer villit trøste baade sig oc hende / At hun skulde forsee sig alt gaat til GUD / huilcken allene hende vel vilde oc kunde hielpe.

Lige saa kand oc vel en Dannequinde i sin Børnefødzel haffue stor sorg / smerte oc pine / men Gud met sin veldige Haand kand oc vil komme til hielp / naar hand paakaldis / Oc giffue Styrcke oc krafft / at hun enten i en maade eller i en anden / gaar sin sag dog vel igennom / at alting kom̄er hannom til ære / oc hende oc hendis til gaffn oc gode.

Det

Det samme maa oc vel i en Aandelig vdtydning sigis/ om CHristo oc hans Hellige Kircke her i Verden/ Thi Christus er offte sin Hellige Kircke BenOni/ det er/ hendis smertis Søn/ i det hun nyder hannom ey megit til gode/ men alt ont ad/ hos de vgudelige Christi oc hans Hellige Kirckis Fiender. Men hand er dog sin Kirckis rette BenJamin/ det er/ en Allmectig HERRE oc GVD/ som vel veed veldelig at rædde oc befri sin Hellige Kircke fra alle Tyranner oc Voldzmend/ oc skal (naar hannom saa gaat siunis) aldelis forderffue oc ødelegge alle hendis Fiender oc Forfølgere.

Men

Men wi ville lade den Aandelige Vdtydning bestaa/ oc bliffue hos Rachels Historie/ huor aff wi haffue at lære/om den iammer oc elendighed som henger hos Børnefødzel/ oc Gudfryctige Dannequinder haffue at vdstaa/ som nu sagt er/Huæden/ oc aff huad Aarsag saadan elendighed oc Besuæring er kommen/ oc huorledis eller huor met mand sig der vdi oc imod skal trøste.

Om det Tredie.

VV ville oc tale nogit om de Hellige Patriarchers flit oc vindskibelighed/ som de haffue tiluendt/ met deris Døde at begraffue/ offte ocsaa met nogen paa-

noffuelse oc bekaastning/oc for
huad besynderlig sag skyld de
det giort haffue.

Thi her siger Mose at Jacob lod oprette it Tegen paa Rachels Graff/ huilckit haffuer verit Rachels Graffs Tegen/ end ocsaa vdi hans tid/ som vaar ved halfftredie hundrit Aar effter Rachel vaar død.

De som vdi vor tid nogit haffue skreffuit om Jødelands vilkaar oc leylighed/ huorledis det sig nu der met skal haffue/ berette/ at ey langt fra Bethlehem staar opreysde Tolff store stene/ som kaldis oc sigis/ at vere Rachels Begraffuelse/ Huilcke stene om Jacob dennom haffuer ladit sette/ da er

saadant ey skeed vden nogen hans bekaastning oc vmag. Oc lader det sig vel ansee/ at Jacob ey haffde hafft behoff/ at tage sig saa megen vmag til/ efftersi hand vaar en fremmit mand der i Landit/ vden hand der til haffde hafft nogen victig Aarsag.

End der Sara Jacobs Fadermoder vor død/ huor omhyggelig er den gode Abraham/ oc huilcken vmag giør hand sig/ oc bekaastning/ at hand kand bekom̃e en bequem sted/ at begraffue sin kiere Hustru vdi. Ja saadan en sted/ som kunde vere hans/ icke til leye/ men til eye/ Oc endog hand maatte hafft den for intet/ saa vil hand dog det icke/

Men hand veyer Ephron Hethiter til for hans Ager oc dubbelte Hule / Fire hundrit sekel Sølff/ Gene: 23. Som er effter vor mynt at regne/ ved Fire hundrit marck/ eller hundrit Daler/ Thi en aff de Sekler giør nu hos oss/ en ort Daler/ eller en Marck Danske.

Udi denne samme dubbelte Hule er siden Abraham selff bleffuen begraffuen aff sine Sønner Isaac oc Ismael/ Gen: 25. Uden tuil ocsaa met nogen bekaastning oc Ceremonier som der til hørde/ efferdi baade Sønnerne ere komne til den Begraffuelse.

Om Debora/ som vaar Rebeccas Fostermoder / huilcken

cken før omtaledis / skriffuer Moses i dette same 35. Cap. Huorledis hun haffuer verit begraffuen / vnder en Eeg / som der aff er bleffuen naffnkundig / oc kaldit Græde Eegen / end der Moses leffuede / vden tuil fordi at Jacob oc hans hele selskaff haffue holdit Deboras Begraffuese der / met nogen solennitet oc høytid / met sorg oc klage / oc andre saadanne Ceremonier som da kunde vere seduanlige.

Moses taler oc om i enden paa dette 35. Cap. Huorledis Jacob oc Esau haffue begraffuit deris gamle Fader Jsaac / vden tuil ocsaa nogit høytidelige. Ellers huad giordis det behoff / at næffne baade Jacob

oc Esau/som ere tilhaabe komne/ oc haffue offueruerit hans Begraffuelse?

Men ingen Begraffuelse iblant Patriarcherne haffuer verit hederligere oc høytideligere holdit/ end Jacobs Begraffuelse/ Huor om Moses taler i hans første Bogis sidste Cap. At der Jacob vaar død/ haffuer hans Søn Joseph ladit hans Legome salffue/ oc siden effter tiden oc leyligheden met megit Folck/ oc en stor Forsamling/ baade aff Israeliter oc Egyptier/ met mange Vogne oc Reysener haffuer hand førdt hans Faders Lijg aff Egypten til Canaans Land/ oc der ladit hannom/ effter hans egen Begiering/

ring/

ring/ i den dubbelte Hule hos Abraham oc Sara begraffue der som Isaac oden tuil ocsaa vaar Jordit.

Om Abrahams oc de andre Patriarchers begraffuelse beretter den Jødiske Historie skriffuere Josephus i sin Bog om den Jødiske Feyde/ At udi hans tid/ nu ved Tusinde oc halffsiette hundrit Aar siden/ som vaar ved tu tusinde Aar effter Abraham vaar død oc begraffuen / haffuer end da verit udi Hebron / som den dubbelte Hule vaar/ en megit stattelig Begraffuelse / giort met stor Bekaastning/aff fijn Malmersten/ der som Abraham oc hans Affkomme laae begraffne.

Nu

Nu er ingen tuil paa/ at det baade Abraham oc Jacob/ saa oc de andre Patriarcher haffue verit saa omhyggelige for deris Begraffuelse/ oc der paa giort bekaastning/ opret Tegen til Amindelse/ som i Texten sigis at Jacob haffuer giort offuer sin Rachels Leyersted/ Det haffue de giort ey vden merckelig sag/ huilcken her synderlige bør at actis.

Thi lige som Abraham vilde haffue sin Hustruis/oc sin/ Begraffuelse i Hebron/ i det foriette Land/ der som hand dog selff vaar fremmit/ oc der haffuer hand handlit sig Jord til for Pendinge/ at det skulde vere hans/ til en Begraffuelse/

se/ Som Jacob oc vilde ey an-
den stedz / end der begraffuis:
Oc Joseph vilde ey heller at
hans Been skulde bliffue i E-
gypten / men vdføris/ naar
Folckit drog vd aff Egypten/
ind i det foriette Land: Ey for
anden sag / end at de allesam-
men vilde der met giffue til-
kiende / at endog de vaare
fremēde i Canaans Land/ saa
skulde Landit dog bliffue deris
en gong / oc deris Affkomme
skulde det visselige besidde/ eff-
ter som loffuit vaar / i huor
det drogs lenge der met / oc ti-
den forhaledis / Thi de vaare
aldelis visse paa / at Gud skul-
de holde sit løffte.

Lige saa haffue de samme
hellige Forfædre stafferit de-

ris Begraffuelse / det beste de kunde/opret Tegen/som denne Text lyder / oc huad andit der til hørde / i den mening/ at de der met vilde giffue tilkiende/ at de visselige trode/ at deris / oc deris Venners døde Legome ey skulde alle Dage der bliffue liggendis/paa de steder som de da begroffuis : Men skulde allene til en tid huile sig der / saa som vdi it Soffuekammer / huilckit de der for saa smyckede / oc flyde paa det beste / indtil Gud skulde dennom igen opuecke / huilckit de fuldkommelige forlode sig til / oc trode at skulle skee.

Oc dette haffuer verit deris største trøst i all deris elendighed/ sorg/ modgang oc be-

bedrøffuelse/ at de efter Døden skulde opueckis til it andit oc euigt Liff/ som Job oc haffuer trøstit sig met de dødis opstandelse/ Job 19. siden ingen anden Hugsualelse siuntis at vere for haanden/ eller foruentis kunde.

Saa haffue fordi/aff denne aarsag/de gamle Forfædre pyntit oc prydit deris Graffuer/ oc hederlige holdit deris Begraffuelser/ som sagt er. ellers haffde der icke liggit stor mact paa/ huor eller huorledis Legomene/ siden de vaare døde/ bleffue henlagde/ enten i/ eller offuen Jorden/ suøbte eller bare/ salffuede eller vsalffuede/ met høytid/ eller vden høytid/ Thi det kunde ve-

rit lige megit / om Legomene icke igen skulde opstaa.

Der for siger den Christne Poete *Prudentius* smuct / vdi hans Lijgsang:

Quid nam sibi saxa cauata
Quid pulchra volunt monumenta?
Res quod nisi creditur illis
Non mortua, sed data somno.

Det er:

Huad skal den vdhuggne Steen betyde
Eller Graffuen der wi saa herlige pryde
Huad andit? End det skal oss paaminde
At den som er henlagdt der inde
Hand er ey / som det actis / død
Men huiler oc soffuer en søffn vel sød.

Oc

Oc det *Prudentius* saaledis ey allene *prudenter*/ det er visẽ lige/ som hans Naffn lyder/ men ocsaa gantske Gudfryctelige oc Christelige haffuer skreffuit oc sagt/ om de Christne deris kaastelige Begraffuelser/oc huad de betyde/ Det bør ocsaa vel aff alle at actis oc merckis/ at naar wi giøre vore affdøde Venner deris begraffuelse nogen ære/met skiøne oc vel pryddede Graffuer/ oc anden paauoffuelse (huilckit i sig selff vel er loffligt/oc aff ingen kand eller skal lastis/naar ellers alting haffuer sin rette maade) wi da giøre det icke for en sed skyld/fast mindre for nogen forfengelig pract/ Men heller saa/ at wi der hos betencke/

tencke/ at vore Venner som Christelige oc Gudfryctelige ere skilde fra dette elendige Liff oc Leffnit oc nu nedleggis i Jorden i deris Graffuer/ ingenlunde ere døde/ men soffue allene oc huile sig (som der staar i S. Hansis Aabenbaring Cap. 14.) aff deris Arbeyde/det er/ aff den mangfoldige møye oc wmag/ sorg oc bedrøffuelse/ oc atskillig vaade oc fare/ som dette Liff haffuer met sig/ aff huileken Søffn oc huile baade de oc wi (effter wi oc ere hensoffuede) skulle i sin tid igen opueckis/ til it andit bestandigere oc euig varende Liff.

Saadan haffuer verit de hellige Patriarchers oc Gud-

fryctí-

fryctige Menniskis Tro oc Haab i det gamle Testamente om deris affødde Venner / Oc i den mening haffue de det oc saaledis holdit met deris Begraffuelser/ som nu bemelt er. Huilcken deris Tro oc faste Haab/ oss oc bør at efterfølge/ oc oss der met i vore gode Venners/ oc vor egen dødelige affgang aff deñe Verden/hugsuale oc trøste.

Saa kunde her oc vel inddragis aff Skrifften/ mange trøstelige Sententzer / huor met mand sig oc andre trøste oc hugsuale kand/ imod den timelige Død / Men saadant vilde falde her for langt / Oc ere saadane Sententzer vel ellers andenstedz tilhobe dragne

ne oc sammenskreffne/ at her kand siunis vnødigt dennom at opregne.

Oc maa fordi dette vere saa enfoldelige sagt/ om deñe Rachels Historie/ vdi huilcken wi haffue at acte/ Først huorledis GVD haffuer hiemsøgt den froṁe Jacob/ oc hannom paalagdt vel it tungt Huskaars/ der hand tager hannom fra hans allerkieriste hustru i hendis barseng/ oc haffde dog loffuit hannom all Benedidelse oc gaat/ huor vdi wi synderlige haffue at besinde/ huor vnderlige den euige/ vise oc gode Gud handler met sine Børn i denne Verden/ huilcke hand dog stedze vil giøre ocsaa her det beste: Men alt mue de vnder

der

der disz rede sig til / at tage imod allehonde Modgang oc Wlycke / som denne Verden haffuer at skencke / Huilckit GVD lader saa skee / til at prøffue de Vdualdis Tro oc Taalmodighed / at de derfor dog icke forsage / Men heller trøste sig der met / at de vide / huad i saa maade skeer / det skeer deñom til beste. Saa haffuer Gud oc ey heller forglemt sit Løffte / men acter sine nogit bedre / end denne timelige velferd kand vere / som er forgengelig.

Thi om de bliffue faste i Troen / oc sette all deris Haab oc liid til Gud / saa skulle de dog altid haffue hans yndist oc Venskaff. Ey skal heller de-

ris medfødde Synd deñom til-
regnis/ men de/ som Retferdi-
ge Menniske/skulle stedze haff-
ue Gud paa deris side / som
den der deñom veldelige kand
oc vil beskytte oc beskerme / oc
giøre saadan vdgang oc ende
met Fristelsen / at de det vel
skulle kunde fordrage/ Omsier
skal hand ocsaa giffue dennom
euigt Liff oc euig Salighed.

Der nest er i Rachels Hi-
storie oc at acte / det Kaars
som Quindekiøn er paalagt /
met Børnefødzel/ huilcken ey
er vden stor møye oc Besuæ-
ring. Besynderlig huor aff
saadant først er kommit / oc
huor met Gudfryctige Dan-
nequinder sig imod saadant
Kaars trøste oc hugsuale skul-
le. Thi

Thi ved Synden er saadan Kummer oc iammer / saa vel som all anden ywselhed oc genuordighed kommen i Verden / Huilcken Synd den Barmhiertige oc gode Gud dog aff sin euige Godhed / for sin kiere Søns Jesu Christi vor HErris skyld naadelige forlader alle dennom / som sette deris stadige oc faste Tro til hannom / huad heller det skal vere til Liffuit eller til Døden / Oc samme deris Tro haffue beprydit met rette gode Gierninger / saa som Troens fructer / Allermest met en sand taalmodighed i saadant kaars oc bedrøffuelse.

Paa det sidste skal oc denne Rachels Historie paaminde

 oss/

oſſ/ om den Tro/ oc det Haab ſom Patriarcherne haffue hafft om deris Venner / huilcke ved den timelige Død henkalledis aff deñe Verden / ſom vaar/ at de trode/ deris Venner vaare da komne til ro oc huile/ oc deris død vaar ey andit end en ſød ſøffn/aff huilcken de ſiden ſkulle igen opueckis/ til euig ære oc glæde. Huorfor / oc ey for anden ſag ſkyld/de bekaaſtede dennom ſaa hederlige Begraffuelſer/ oc lode Tegen oprette paa deris Graffuer til en amindelſe/ huilcken Patriarchernis tro(ſom oc nu ſagt er) oſſ bør at effterfølge.

Det er vel trøſteligt/ at wi tro oc ere viſſe paa/ naar vore gode Venner oc wi ſelff/ formedelſt

medelst den timelige Død kal-
dis her aff Verden/at saadant
skeer ey/vden Gudz gode Gud-
dommelige Forsiun oc villie/
huilcken veed at vende sine al-
ting til det beste.

Saa er det oc en stor trøst/
at wi vide/den timelige død er
en ende paa all den Genuor-
dighed/ møye/ sorg oc bedrøff-
uelse/ som mand haffuer at
vdstaa i denne vsle oc elendige
Verden.

Men dette er den allerhøye-
ste trøst/naar Siæl oc Legom
ere ved den timelige død atskil-
de/wi da vide/at wi siden leff-
ue end da/ oc skulle leffue met
Gud i all euighed. Men huad
Legomit er anrørendis/ da
soffuer det/oc huiler sig i graff-

uen/ saa som i it Soffuekammer / til en tid / Oc siden skal Gud det igen opuecke/ oc Legome oc Siæl skulle igen sammenkomme/ Oc der effter det gantske Menniske met Legom oc Siæl leffue met Gud i all euighed/ oc stedze vden affladelse oc ende met alle GVds Hellige Engle oc Vdualde i Himmerigis rige loffue oc prise Gud Fader/ Søn oc Hellig Aand/ Huilcken Hellige Trefoldighed som er vforgengelig/ vsiunlig oc euig vtis/ skee loff/ pris oc ære/ nu oc til euig tid/

A M E N.

En

En kaart Beretning om salige Fru Anne Parsbiergs Herkomst/ Leffnit oc Endeligt.

ERlig oc Velbyrdig Fru Anne Parsbierg vaar født paa Søllisborgs Slot i Lister / der mand skreff effter Christi Fødzel Aar ꝛc. *M. D. XLIX.*

Hendis Fader vaar Erlig/ Velbyrdig/ Oc nu salig met Gud/ Herr Verner Parsbierg til Harristed Ridder/ huilcken da aff Kong: Matt: Koning Christian den Tredie (met salig oc høylofflig ihukommelse) haffde Søllisborgs Slot vdi Forlæning.

Hendis

Hendis Moder vaar Erlig Velbyrdig / nu oc salig met Gud/Fru Anne Holck/Mandrup Holckis Daatter til Baridskow.

Hendis Farfader Herr Tønne Parsbierg til Harristed.

Hendis Farmoder Fru Ingeborg Podebusk/ Herr Pregbiørn Podebuskis Daatter til Vosborg.

Hendis Faders Farfader/ Herr Verner Parsbierg/ som kom aff Beyern til Danmarck met Koning Christoffer den Tredie aff det Naffn/ som vaar Hertug i Beyern/ Oc bleff kronit Danmarckis Konning / der mand skreff effter Guds Byrd 1440. Oc er nu

nu nogit mere end halff andit hundrit Aar siden.

Hendis Faders Farmoder / Fru Anne Rønnow / Gamle Herr Juer Rønnows Daatter aff Huidkield.

Hendis Mormoder / Fru Anne Lycke / Christoffer Lyckis Daatter aff Stadzgaard.

Hendis Moders Farfader / Christiern Holck til Borritzskow.

Hendis Moders Farmoder / Fru Anne / gamle Herr Mandrups daatter aff Borritzskow.

Hendis Moders Mormoder / Fru Margrete Høg / som vaar Herr Bo Høgs Daatter.

Huilcke alle met mange flere deris Forfædre (som vnødigt er her at opregne) haffue verit Erlige oc Oprictige Adels Personer aff Blod oc Byrd / oc i deris tid for deris Oprictighed oc Adels Gierninger megit Naffnkundige / oc hos menige Mand vdi stor anseen/act oc ære.

Aff sin Barndom haffuer salige Fru Anne/ hos sine fromme oc Gudfryctige Forældre/ stedze verit holden til Tuct oc ære / ocsaa til en sand Gudfryctighed/ som er vel det høyeste oc beste der Vngdommen kand oc skal sig øffue vdi.

Hun haffuer oc da lært at læse oc skriffue/ Oc siden der hun nogit opuoxte/anden gierning

ning

ning tagit sig faare / som hende sømme kunde / oc stedze haffuer hun sig erlige oc Gudfryctelige forholdit.

Der mand skreff GVds Aar 1572. vdi huilckit Aar / Kong: Matt: Konning Frederich den Anden / met salig oc høylofflig ihukommelse / holt vdi Kiøbenhaffn sin Bryllups høytid / haffuer hans Kong: Maiest: aff salige Fru Anne Holck / Fru Anne Parsbiergs Moder / som end da leffuede / Naadigst verit begierendis / denne hendis Daatter / at vere hos hans Matts Frøiken vdi Jomfrukammerit / naar Bryllups Høytiden skulde angaa / Vdi huilcken hans Matts Naadigste Begiering

hendis salige Moder underda-
nigst samtyckte oc beuilgede/
oc er da salige Fru Anne Pars-
bierg kommen udi Jomfru-
kammerit/ huor hun sig saa
haffuer forholdit/ at alle gaff-
ue hende it erligt oc gaat skudz-
maal oc vidnisbyrd/ om hen-
dis erlige oc Christelige Om-
gengelse.

Oc maatte høybemelte sa-
lige Kong: Maiest: gantske
vel lide hende/ saa at hans
Maiest: samt hans Naadis
Droñing vaare hende stedze/
met all gunst oc Naade til det
beste beuogen/ oc altid loffuede
hans Kong: Maiest: hendis
Venner/ at ville vere hende en
Naadig Herre oc Koning.

Effter

Effter at salige Fru Anne haffde nu saaledis nogen tid verit vdi Jomfrukammerit/ lod Erlig Velbyrdig mand Hans Skowgaard til Gunnestorp / som da vaar Kong: Matts Secretarius / tale hendis kiere Moder/ Slect oc Venner til / oc ærlige bede om hende / huilcken oc er bleffuen hannom tilsagt / oc de baade ere da / met Slectis oc Venners samtycke / effter GVds Guddomelige Forsiun oc villie vdi det Hellige Ecteskaff samenkomne der mand skreff 1574. Oc haffue siden tilhobe leffuit paa Siuende Aar gantske kierligen oc Christeligen / huilckit bekiende oc vidne alle de som vdi middeler tid/

vdi deris daglige omgengelse verit haffue.

Vdi dette deris Ecteskaff haffuer den Allmectige gode Gud dennom met fire deylige Børn/ to Sønner oc to Døtter naadelige begaffuit/ aff huilcke nu leffue de to Sønner oc en Daatter/ Gud Allmectigste værdis til/ dennom alle lenge oc vel/ naadelig at spare oc beuare.

Der Gud haffde nu effter sin gode Guddommelige Forsiun oc villie/henkaldit/formedelst den timelige død/ salige Fru Annis kiere Hosbonde/ Salige Hans Skowgaard/ huilckit skede i det Aar 1580. haffuer salige Fru Anne siddit met sine Faderløse smaa Børn

paa

paa Elluffte Aar tvgifft/huil-
cke hendis kiere Børn/hun er-
lige vdi GVds Fryct haffuer
opdragit/oc i samme sit Encke
sæde fra sig vdgiffuit hendis
eniste Daatter/ oc giort hen-
dis Bryllup vdi Malmø/met
Erlig Velbyrdig Mand Hol-
ger Vlstand til Skaberszø/der
mand skreff Aar 1590. i Au-
gusti Maanit.

Siden haffuer Erlig Vel-
byrdig mand Hack Vlstand
til Heckebierg/vor Naadigste
Herre Printzis oc vdualde
Konnings Regierings Raad
oc Hoffmester/begierit salige
Fru Anne til sin ecte Hustru/
oc de ere effter GVds gode
villie/i Ecteskaff sam̄en kom-
ne/oc deris Bryllups høytid
hul-

hulden paa Heckebierg i sam-
me Aar 1590. Søndagen
nest for Katharine/ som vaar
den 22. Nouembris.

Dette deris Ecteskaff (vdi
huilckit de haffue tilhobe leff-
uit en saare stackit tid/ dog
gantske Christelige oc kierlige)
haffuer den Allmectigste Gud
ocsaa benedidit oc velsignit/
saa at hand haffuer dennom oc
met en deylig vng Daatter be-
gaffuit/ dog salige Fru Anne
dis imellom met megen skrøbe-
lighed haffuer verit beladen/
oc er samme deris vnge Daatter
født den 17. Julij nest forle-
den/ effter huilcken tid saadan
skrøbelighed daglige forøgtis/
saa at den gode Frwe hun
omsier paa Tredie Vge effter
hendis

hendis Barnefødzel haffuer maagt sette Liffuit til.

Men der hun fant sig megit suag / Oc hendis kiere Hosbonde nogen føye tid tilforn vdi anden sin høyuictige Bestilling vaar forreyst offuer til Sieland / da haffue de gode Frwer som vaare hos hende / sendt bud offuer til hañom til Antuorskows Slot der som hand da vaar / oc hannom ladit den Leylighed forstaa / for huilcken sørgelige Tidende oc tilstand / hand iligen drog offuer igen til Heckebierg oc fandt der sin kiere Hustru vdi stor suaghed / lige som hannom der om vaar tilkiende giffuit oc leffde hun da / effter hand vaar ankommen / ey len-

ger end ved xxvj Timer allene.

Vnder dis som denne salige Frue ellers vaar i sin velmact andectig / oc gierne tiente Gud met Bøn oc paakald.

Oc en synderlig villie haffde hun til den 40. Dauids Psalme/ som er en Bedepsalme den hun pleyde stedze at læse oc bede / Dislligist offte brugte hun ocsaa det høyuærdige Sacramente/ Saa haffde hun oc nu Bud effter sin Sognepreft / hederlig mand Herr Hans Seurinszøn / oc beredde sig til Christelige at vandre oc skillies her fra / naar Gud hende kalde vilde/ Hun lod sig ved hannom aff Guds Ord trøste/ tog Affløsning/ oc met tilbørlig reuerentz

oc

oc Gudelighed annamede det Høyuærdige JEsu CHristi Legoms oc Blods Sacramente der met sin Tro at bestyrcke oc stadfeste paa Guds grundløse Naade oc Barmhiertighed/oc Jesu Christi fortieniste. Hun haffuer oc mod sin siste tid/ talit met god Fornufft oc beskeed/ Hendis kiere Hosbonde oc Børn den Allmectigste euige Gud vdi hans Guddommelige Beskyttelse oc Beskiermelse trolige befalit/ Oc er saa gantske Christelige i HERren hensoffuit/ den 4. Dag Augusti nest forleden. Hues Siæl met alle andre Gudfryctige Meñiskis Siæle/nu huiler sig i GVDS Haand / til den almindelige

 Op-

Opstandelse/ naar Legomene
oc Siæle skulle igen sammen
komme/ oc siden tilhobe leffue
vdi en euig oc vendelig glæde
oc fuldkommen Lycksalighed i
Himmerigis Rige / hos oc met
Gud Fader / Søn oc Hellig=
Aand / Huilcken Euige All=
mectige gode Gud / ske loff/
priis oc ære / fra nu
oc til euig tid/
Amen.







Prentet
i Kiøbenhaffn
Aff
Matz Wingaard.
ANNO

M. D. XCII.





